

18. 7. 2016

ID: 102093

Exekuce

Částku, kterou poukáže třetí osoba podle dohody s povinným soudnímu exekutorovi na uspokojení vymáhané pohledávky (včetně příslušenství, nákladů exekuce a nákladů oprávněného) v době, kdy trvají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného, lze považovat za „vymožené plnění“, jež přivedlo zánik exekuce jejím „provedením“, nejdříve od okamžiku, kdy tyto účinky zaniknou.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 31 Cdo 1714/2013, ze dne 13.4.2016)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněného Ing. J. V., zastoupeného JUDr. Z.D., advokátem, se sídlem v Č.B., proti povinnému 1. jihočeské zemědělské a. s., se sídlem S., zastoupené Mgr. D.K., advokátem, se sídlem v P., pro částku 1.016.050 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 49 EXE 5860/2010, o dovolání pověřeného soudního exekutora Mgr. Jaroslava Homoly, Exekutorský úřad Brno-město, se sídlem v Brně, Hlinky 41/104, PSČ 603 00, zastoupeného Mgr. J.D., advokátem, se sídlem v Č.B., proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. února 2013, č. j. 19 Co 1020/2011-167, tak, že dovolání proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. února 2013, č. j. 19 Co 1020/2011-167, se odmítá v rozsahu, v němž směřuje proti výroku o nákladech odvolacího řízení mezi soudním exekutorem a povinným. Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. února 2013, č. j. 19 Co 1020/2011-167, se zrušuje v měnicím výroku o nákladech exekuce mezi soudním exekutorem a povinným a ve výroku o nákladech odvolacího řízení mezi soudním exekutorem a povinným a věc se v tomto rozsahu vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Usnesením ze dne 18. května 2010, č. j. 49 EXE 5860/2010-26, Okresní soud v Českých Budějovicích (dále jen „exekuční soud“):

[1] Nařídil k návrhu oprávněného (Ing. J. V.) podle vykonatelného rozsudku Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 30. listopadu 2009, č. j. 4 C 71/2008-308, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. dubna 2010, č. j. 7 Co 506/2010-351, exekuci na majetek povinného (1. jihočeské zemědělské a. s.) k uspokojení pohledávky oprávněného ve výši 1.016.050 Kč s příslušenstvím, pro náklady předcházejícího řízení ve výši 157.230Kč a ve výši 69.876 Kč a pro náklady exekuce, které budou stanoveny v průběhu řízení (bod I. výroku).

[2] Pověřil provedením exekuce Mgr. Jaroslava Homolu, soudního exekutora Exekutorského úřadu Brno-město (dále jen „soudní exekutor“) [bod II. výroku].

Usnesením ze dne 28. července 2010, č. j. 24 Co 1553/2010-43, které nabylo právní moci dne 11. srpna 2010, potvrdil Krajský soud v Českých Budějovicích (dále též jen „odvolací soud“) usnesení exekučního soudu ze dne 18. května 2010.

Dne 12. listopadu 2010 postoupil soudní exekutor exekučnímu soudu návrh povinného ze dne 14. září 2010 (jenž mu byl doručen dne 16. září 2010) na zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g/ (respektive písm. h/) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád (dále též jen „o. s. ř.“), ve spojení s ustanovením § 52 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti

(exekuční řád) a o změně dalších zákonů, odůvodněný tím, že vymáhanou pohledávku, včetně příslušenství, nákladů exekuce a nákladů oprávněného, uhradila za povinného dne 8. září 2010 na účet soudního exekutora třetí osoba [společnost C. D. K. K. FIN s. r. o. (dále jen „společnost C“)], o čemž byl soudní exekutor vyrozuměn téhož dne, takže vymáhaná pohledávka tím zanikla.

Usnesením ze dne 16. března 2011, č. j. 49 EXE 5860/2010-91, zamítl exekuční soud návrh povinného na zastavení exekuce.

Exekuční soud vyšel z toho, že:

[1] Společnost C podáním ze dne 8. září 2010 oznámila soudnímu exekutorovi, že téhož dne zaslala na jeho účet částku 2.000.000 Kč na úhradu dluhu povinného, včetně příslušenství, nákladů předcházejícího řízení a nákladů exekuce, a to na základě dohody s povinným uzavřené ústně podle ustanovení § 534 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „obč. zák.“).

[2] Soudní exekutor potvrdil, že obdržel platbu od společnosti C dne 9. září 2010, s tím, že částka 2.000.000 Kč postačuje k úhradě vymáhané pohledávky, jejího příslušenství, nákladů oprávněného i nákladů exekuce (které ke dni 8. března 2011 činí částku 257.124 Kč, včetně daně z přidané hodnoty).

[3] Usnesením ze dne 8. listopadu 2010, č. j. KSCB 27 INS 9776/2010-A-29, Krajský soud v Českých Budějovicích (dále též jen „insolvenční soud“):

- Zamítl „návrh na zjištění úpadku“ dlužníka (povinného) a „prohlášení konkursu na jeho majetek“ (bod I. výroku).
- Zamítl návrh na ustanovení předběžného správce (bod II. výroku).
- Zastavil řízení o insolvenčním návrhu druhého insolvenčního navrhovatele (oprávněného) [bod III. výroku].

[4] První insolvenční navrhovatel [ENVIMEA s. r. o. (dále jen „společnost E“)] podal proti usnesení insolvenčního soudu odvolání a soudní exekutor nevyplatil poukázanou částku oprávněnému vzhledem k neskončenému insolvenčnímu řízení dlužníka - povinného.

Na tom to základě exekuční soud uzavřel, že jedním z důvodů zániku práva je splnění dluhu a že o dobrovolné plnění, jehož důsledkem je zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř., jde jen tehdy, jestliže povinný, případně třetí osoba, plnili na úhradu dluhu povinného mimo rámec exekuce. V dané věci však ani poté, co společnost C plnila na dluh povinného na účet soudního exekutora, není dán důvod zastavit exekuci podle § 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř., jestliže oprávněný dosud neobdržel peníze na úhradu pohledávky a jejího příslušenství z důvodu insolvenčního řízení vedeného na majetek povinného.

K odvolání povinného odvolací soud usnesením ze dne 31. května 2011, č. j. 19 Co 1020/2011-109, potvrdil usnesení exekučního soudu ze dne 16. března 2011.

Odvolací soud, jenž vyšel z téhož skutkového základu jako exekuční soud, přitakal jako správnému i právnímu závěru exekučního soudu, že není dán důvod zastavit exekuci podle § 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř., jestliže oprávněný dosud neobdržel (z důvodu insolvenčního řízení vedeného na majetek povinného) finanční prostředky poukázané soudnímu exekutorovi na úhradu dluhu povinného společností C.

K dovolání povinného Nejvyšší soud usnesením ze dne 10. května 2012, č. j. 20 Cdo 3343/2011-129 (usnesení je - stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže - dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu), zrušil usnesení odvolacího soudu ze dne 31. května 2010 i usnesení exekučního soudu ze dne 16. března 2011 a vrátil věc exekučnímu soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud s poukazem na to, že v nalézacím řízení mezi účastníky šlo o pracovněprávní vztah, především dovodil, že nevylučovala-li ustanovení § 325 odst. 1 a § 326 zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce, použití ustanovení § 534 obč. zák., pak nešlo o nedovolený způsob zániku nároku uspokojením závazku někým jiným než účastníkem pracovněprávního vztahu, jestliže společnost C jako třetí osoba na základě dohody s povinným plnila oprávněnému za povinného na účet soudního exekutora.

Dále vyslovil názor, že i když účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení dlužnice (povinné) ve smyslu ustanovení § 109 odst. 1 písm. c/ zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), nastaly dne 26. srpna 2010 (jak vyplynulo z obsahu spisu), tedy před tím, než společnost zaslala dne 8. září 2010 na účet soudního exekutora částku 2.000.000 Kč na úhradu pohledávky vymáhané po povinném [včetně příslušenství, nákladů předcházejícího řízení a nákladů exekuce (nákladů oprávněného a exekutora)], probíhající insolvenční řízení vedené na majetek dlužníka (povinného) nemá (nemůže mít) žádný vliv na dané exekuční řízení. Uvedená částka byla totiž uhrazena z majetku společnosti C; majetku ve vlastnictví dlužníka ani jiného majetku náležejícího do majetkové podstaty se nedotýká.

V daných souvislostech odkázal Nejvyšší soud na závěry obsažené v důvodech usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. ledna 2010, sp. zn. 20 Cdo 4394/2008, podle nichž „posouzení, zda je dohoda uzavřená mezi povinným a třetí osobou, v níž se třetí osoba zavázala, že za povinného splní jeho závazek, jež je předmětem exekuce, ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a/ zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání, neúčinná ve vztahu ke konkursním věřitelům, je možné jen v rámci konkursního řízení při řešení, zda takovým úkonem bylo znemožněno (ztíženo) uspokojení pohledávek konkursních věřitelů, a že pro exekuční řízení je rozhodné pouze to, zda pohledávka oprávněného byla či nebyla uspokojena“. Nejvyšší soud - máje za to, že tyto závěry platí i pro probíhající insolvenční řízení vedené na majetek povinného - ve zrušujícím usnesení uzavřel, že v dané věci byly splněny předpoklady pro úplné zastavení exekuce pro zánik vymáhané pohledávky, jejího příslušenství, nákladů předcházejícího řízení a nákladů exekuce (nákladů oprávněného a soudního exekutora) podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř., jelikož prodlení dlužníka trvá v rámci exekuce jen do okamžiku zaplacení dluhu dlužníkem do rukou (na účet) exekutora (respektive v daném případě třetí osobou na základě dohody uzavřené s povinným podle ustanovení § 534 obč. zák.), a že tímto okamžikem je dluh splněn (a tedy zaniká). Potud odkázal příkladmo na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. února 2009, sp. zn. 32 Cdo 3594/2007, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. února 2010, sp. zn. 20 Cdo 715/2008, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. února 2010, sp. zn. 20 Cdo 4267/2007, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2010, sp. zn. 29 Cdo 2859/2009, a na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2010, sp. zn. 25 Cdo 4802/2008, uveřejněný pod číslem 69/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 16/2011“).

Usnesením ze dne 18. října 2012, č. j. 49 EXE 5860/2010-151, exekuční soud:

[1] Zastavil exekuci (bod I. výroku).

[2] Určil, že oprávněný má vůči povinnému právo na náhradu nákladů za nařízení a provádění exekuce ve výši 57.753 Kč (bod II. výroku).

[3] Určil, že soudní exekutor má vůči povinnému právo na náhradu nákladů exekuce ve výši 257.124 Kč (bod III. výroku).

[4] Uložil povinnému zaplatit oprávněnému na náhradě nákladů řízení o zastavení exekuce částku 8.640 Kč do 3 dnů od právní moci usnesení k rukám zástupce oprávněného (bod IV. výroku).

Exekuční soud (jsa vázán závazným právním názorem dovolacího soudu) dospěl k závěru, že je dán důvod zastavit exekuci podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 52 odst. 1 exekučního řádu, neboť po vydání exekučního titulu zaniklo právo jím přiznané. V řízení bylo

(totiž) zjištěno, že vymáhanou pohledávku [včetně příslušenství, nákladů předcházejícího řízení a nákladů exekuce (které ke dni 8. březnu 2011 činí částku 257.124 Kč včetně daně z přidané hodnoty)] uhradila dne 9. září 2010 (platbou ve výši 2.000.000 Kč na účet soudního exekutora) třetí osoba (společnost C), a to na základě dohody s povinným uzavřené ústně podle § 534 obč. zák.

Ohledně nákladů oprávněného a nákladů soudního exekutora zjistil exekuční soud z exekutorského spisu, že z celkové částky 2.000.000 Kč zaplacené za povinného na úhradu vymáhané pohledávky má být (či již byla) vrácena společnosti C soudním exekutorem (jako přeplatek) částka 337.789,10 Kč a že soudní exekutor pravomocně rozhodl o náhradě nákladů exekuce příkazy k úhradě nákladů exekuce ze dne 3. září 2010, č. j. 030 EX 3605/10-51, a ze dne 27. října 2010, č. j. 030 EX 3605/10-61 (jimi přikázal povinnému zaplatit mu celkem 257.124 Kč, z toho 210.770 Kč na odměně, 3.500 Kč na náhradě hotových výdajů, za ztrátu času a za doručování písemností a 42.854 Kč na dani z přidané hodnoty ve výši 20 % z odměny a náhrady hotových výdajů). Protože se však příkazy exekutora k úhradě nákladů exekuce stávají právní mocí usnesení soudu o zastavení exekuce neúčinnými, exekuční soud znovu rozhodl o nákladech exekuce tak, že exekutor má vůči povinné právo na náhradu těchto nákladů ve výši 257.124 Kč, neboť při stanovení jejich výše postupoval v souladu s ustanoveními § 87 a násl. exekučního řádu a § 6 odst. 1, § 13 odst. 1 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. [330/2001](#) Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění účinném do 31. prosince 2012, a ustanovením § 6 odst. 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. [418/2001](#) Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, jelikož odměnu správně stanovil z jistiny a z příslušenství. Důvody pro vyčíslení nákladů exekuce v jiné výši exekuční soud neshledal, uzavíraje, že to byl povinný, který tím, že vymáhanou pohledávku neuhradil před zahájením exekučního řízení, zavinil, že exekuce musela být zastavena z důvodu pozdějšího zániku pohledávky oprávněného (§ 87 odst. 1, § 89 věta první, § 52 odst. 2 exekučního řádu a § 271 o. s. ř.), a to až poté, kdy exekutor provedl na základě rozhodnutí o nařízení exekuce úkony směřující ke zjištění a k postižení majetku povinného.

Vzhledem k tomu, že náklady exekuce ve výši 257.124 Kč již byly uhrazeny soudnímu exekutorovi, exekuční soud ve výroku „pouze deklaroval jeho nárok a výši“, aniž povinnému uložil uvedenou částku zaplatit v určité lhůtě.

O náhradě nákladů za nařízení a provádění exekuce ve vztahu mezi účastníky rozhodl exekuční soud taktéž podle ustanovení § 89 věty první, § 52 odst. 1 exekučního řádu, ve spojení s ustanovením § 271 o. s. ř., a oprávněnému přiznal právo na jejich náhradu, s tím, že zastavení exekuce zavinil povinný.

Protože náhrada nákladů exekuce ve výši 57.753 Kč již byla oprávněnému uhrazena, exekuční soud se (opět) omezil jen na deklarování výše nároku oprávněného, aniž povinnému uložil uvedenou částku zaplatit v určité lhůtě.

Stejně tak rozhodl exekuční soud i o náhradě nákladů řízení o zastavení exekuce ve vztahu mezi účastníky, jejichž výši vyčíslil částkou 8.640 Kč.

K odvolání povinného odvolací soud usnesením ze dne 28. února 2013, č. j. 19 Co 1020/2011-167, změnil usnesení exekučního soudu ze dne 18. října 2012 v bodech II. až IV. výroku tak, že:

[1] Oprávněnému přiznal vůči povinnému právo na náhradu nákladů řízení ve výši 66.393 Kč s tím, že částku 8.640 Kč je povinný povinen zaplatit oprávněnému do 3 dnů od právní moci usnesení k rukám jeho zástupce.

[2] Soudnímu exekutorovi přiznal vůči povinnému právo na náhradu nákladů exekuce ve výši 4.235 Kč.

[3] Určil, že oprávněný a povinný nemají vůči sobě právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

[4] Uložil soudnímu exekutorovi zaplatit povinnému na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 968 Kč, do 3 dnů od právní moci usnesení.

Odvolací soud dovodil (odkazuje na ustanovení § 89 exekučního řádu), že byla-li exekuce zastavena proto, že vymáhanou pohledávku (včetně příslušenství, nákladů předcházejícího řízení, nákladů oprávněného a nákladů exekuce) uhradila třetí osoba, je procesní zavinění za zastavení exekuce na straně povinného, který je povinen zaplatit oprávněnému náklady řízení, které vznikly ve fázi nařízení exekuce, vyčíslené částkou 57.753 Kč (již uhrazené), jakož i náklady řízení, které vznikly v řízení o zastavení exekuce ve výši 8.640 Kč.

Dále uvedl, že odměna a „náhrada“ soudního exekutora se stanoví podle vyhlášky č. [330/2001](#) Sb. (ve znění účinném do 31. prosince 2012); vzhledem k tomu, že pohledávka byla uhrazena sice po nařízení exekuce, avšak „stále ještě před jejím vynuceným provedením věřitelem povinného“, stalo se tak bez přímé účasti soudního exekutora. Podle odvolacího soudu je tedy na místě, aby základem pro určení jeho odměny byla nulová částka; potud odvolací soud odkázal na „rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3726/11“ (jde o nález Ústavního soudu ze dne 19. ledna 2012, sp. zn. II. ÚS 3726/11, uveřejněný pod číslem 18/2012 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, který je - stejně jako další rozhodnutí Ústavního soudu zmíněná níže - dostupný i na webových stránkách Ústavního soudu). Soudnímu exekutorovi tak podle odvolacího soudu náleží pouze náhrada hotových výdajů dle ustanovení § 13 odst. 1 exekučního řádu ve výši 3.500 Kč a 21% daň z přidané hodnoty.

O náhradě nákladů odvolacího řízení ve vztahu mezi účastníky rozhodl odvolací soud podle ustanovení § 254, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 52 odst. 1 exekučního řádu; ve vztahu mezi povinným a soudním exekutorem měl povinný (dle odvolacího soudu) úspěch, a proto odvolací soud uložil soudnímu exekutorovi zaplatit povinnému na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 968 Kč.

Proti usnesení odvolacího soudu ze dne 28. února 2013 podal soudní exekutor dovolání, které směřuje jen proti té části měnícího výroku, kterou mu odvolací soud přiznal vůči povinnému právo na náhradu nákladů exekuce jen ve výši 4.235 Kč, a proti výroku, jímž mu odvolací soud uložil zaplatit povinnému na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 968 Kč. Přípustnost dovolání vymezuje dovolatel ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, konkrétně otázky „úhrady nákladů soudního exekutora v případě, kdy došlo k úhradě dlužné částky (případně i třetí osobou) před samotným provedením exekuce po uplynutí lhůty k dobrovolnému plnění, když soudní exekutor zajistil v dostatečném rozsahu majetek povinného a pouze z důvodu obstrukčních podání dlužníka nemohl exekuci provést“.

Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (tedy, že je dán dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.) a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí změnil v dotčených výrocích tak, že mu vůči povinnému přizná náhradu nákladů exekuce ve výši 214.270 Kč s 21% daní z přidané hodnoty ve výši 44.996,70 Kč, rozhodne, že povinný nemá (vůči němu) právo na náhradu nákladů odvolacího řízení a zaváže povinného k náhradě nákladů dovolacího řízení částkou 23.329 Kč, případně aby potud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolatel poukázal na to, že poté, co společnost C uhradila vymáhanou pohledávku, vydal dva příkazy k úhradě nákladů exekuce, které povinná „nesporovala“ (a výši jeho odměny zpochybnila až v odvolání proti usnesení exekučního soudu z 18. října 2012).

Nesprávnost právního posouzení věci odvolacím soudem spatřuje dovolatel v tom, že úhrada pohledávky třetí osobou na jeho účet nemůže být důvodem pro nepřiznání jeho odměny podle ustanovení § 6 odst. 1 vyhlášky č. [330/2001](#) Sb. (ve výši 15 % z vymoženého plnění s daní z přidané hodnoty), s tím, že náleží Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3726/11 se týká odlišného případu (kdy povinný hradil přímo oprávněnému před doručením usnesení o nařízení exekuce a výzvy k dobrovolnému plnění). O takovou situaci v dané věci nešlo, jelikož usnesení o nařízení exekuce bylo povinnému doručeno společně s výzvou k dobrovolnému plnění dne 26. května 2010 a k úhradě dlužné částky došlo až 9. září 2010. V mezidobí dovolatel prováděl rozsáhlé šetření o majetku povinného a na základě učiněných zjištění pak vydal exekuční příkazy, jimiž nařídil provedení exekuce (zřízením exekutorského zástavního práva, prodejem nemovitosti povinného a příkázáním pohledávek z účtů u peněžních ústavů); nelze jej proto „sankcionovat nepřiznáním odměny“.

Dále dovolatel poukazuje na judikaturu Ústavního soudu, podle níž by výše odměny soudního exekutora měla odrážet složitost, odpovědnost a namáhavost exekuční činnosti podle jednotlivých druhů a způsobů výkonu exekuce, s tím, že ve věci sp. zn. I. ÚS 1209/08 (šlo o usnesení Ústavního soudu ze dne 9. září 2008) Ústavní soud vyslovil, že o dobrovolné plnění nejde v případě, kdy povinný o exekuci věděl, uběhla mu lhůta k dobrovolnému plnění, soudní exekutor postihl majetek a až následně začal dlužník plnit.

Dovolatel nesouhlasí ani s výrokem, jímž byl zavázán k náhradě nákladů odvolacího řízení povinnému. K tomu uvádí, že k takovému rozhodnutí nezavdal příčinu a byl to naopak povinný, kdo nesplnil své povinnosti. Přes částečný úspěch povinného v odvolacím řízení byl případně dán důvod k aplikaci ustanovení § 150 o. s. ř. (míní dovolatel), neboť to byl povinný, který svým jednáním zavinil celé exekuční řízení.

Povinný ve vyjádření navrhuje dovolání odmítnout jako nepřijatelné, případně zamítnout, maje napadené rozhodnutí za správné a odkazuje na náleží Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2218/10 (jde o náleží ze dne 21. dubna 2011, uveřejněný pod číslem 79/2011 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu), a na náleží Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1038/08 (jde o náleží ze dne 8. července 2008, uveřejněný pod číslem 127/2008 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu).

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. prosince 2013) se podává z bodu 2., článku II, části první zákona č. [293/2013](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Tříčlenný senát č. 21, který měl podle rozvrhu práce Nejvyššího soudu dovolání projednat a rozhodnout o něm, dospěl při posouzení otázky procesního práva, zda peněžité plnění poskytnuté třetí osobou (na úhradu v exekuci vymáhané pohledávky s příslušenstvím, nákladů exekuce a nákladů oprávněného) namísto povinného po pravomocném nařízení exekuce a po vydání exekučních příkazů k provedení exekuce, je v době po zahájení insolvenčního řízení vedeného na majetek povinného (dlužníka) důvodem pro zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 52 odst. 1 exekučního řádu, k právnímu názoru odlišnému od toho, jenž byl vysloven ve zrušujícím usnesení Nejvyššího soudu v této věci ze dne 10. května 2012.

Proto tříčlenný senát č. 21 rozhodl o postoupení věci (dle § 20 zákona č. [6/2002](#) Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů) k rozhodnutí velkému senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu (dále jen „velký senát“). Velký senát pak věc projednal a rozhodl o ní v souladu s ustanoveními § 19 a § 20 odst. 1 uvedeného zákona.

Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností dovolání.

Dovolání soudního exekutora v dané věci nesměruje proti žádnému z usnesení vypočtených v § 238a o. s. ř., takže zbývá určit, zda je přípustné podle § 237 o. s. ř., (když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř., vypočtených v § 238 o. s. ř.).

Podle ustanovení § 241a odst. 2 o. s. ř. je obligatorní náležitostí dovolání požadavek, aby dovolatel v dovolání uvedl, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání. Může-li být dovolání přípustné jen podle § 237 o. s. ř., je dovolatel povinen v dovolání vymezit, které z tam uvedených hledisek považuje za splněné, přičemž k projednání dovolání nepostačuje pouhá citace textu ustanovení § 237 o. s. ř. (či jeho části).

K vymezení přípustnosti dovolání srov. především usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. září 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013, uveřejněné pod číslem 4/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek. Srov. ostatně též usnesení Ústavního soudu ze dne 21. ledna 2014, sp. zn. I. ÚS 3524/13, ze dne 12. února 2014, sp. zn. IV. ÚS 3982/13, ze dne 17. dubna 2014, sp. zn. III. ÚS 695/14, ze dne 24. června 2014, sp. zn. IV. ÚS 1407/14, a ze dne 3. února 2016, sp. zn. I. ÚS 891/15.

Dovolatel napadá usnesení odvolacího soudu dovoláním i ve výroku, jímž mu odvolací soud uložil zaplatit povinnému na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 968 Kč. V rozsahu týkajícím se tohoto výroku není přípustnost dovolání řádně vymezena (dovolatelem uvedená otázka se týká jen výroku o nákladech exekuce). Nejvyšší soud proto potud dovolání odmítl podle ustanovení § 243c odst. 1 věty první o. s. ř. jako neprojednatelné.

V rozsahu, v němž dovolání směřuje proti té části měnicího výroku, kterou odvolací soud přiznal dovolateli vůči povinnému právo na náhradu nákladů exekuce jen ve výši 4.235 Kč, namísto dovoláním požadovaných celkem 259.266,70 Kč (srov. § 238 odst. 1 písm. d/ o. s. ř. a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. května 2013, sp. zn. 29 Cdo 1172/2013, uveřejněné pod číslem 80/2013 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek), je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., jelikož potud napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky (shora označené), která je dovolacím soudem rozhodována rozdílně (jak dále rozebráno), a dále na vyřešení dovoláním formulované otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud věc posoudil podle právní normy (práva hmotného i procesního), jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

Ke shrnutí skutkového stavu věci, jak bylo podáno výše z usnesení exekučního soudu ze dne 16. března 2011, lze na základě obsahu exekučního spisu a údajů z insolvenčního rejstříku o insolvenčním řízení vedeném na majetek povinného pro účely dovolacího řízení dále doplnit (pro dovolací přezkum správnosti právního posouzení věci odvolacím soudem vyjít z toho), že:

[1] Insolvenční řízení na majetek povinného (dlužníka) bylo zahájeno insolvenčním návrhem věřitele (společnosti E) ze dne 26. srpna 2010.

[2] Vyhlášku, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, zveřejnil insolvenční soud v

insolvenčním rejstříku dne 26. srpna 2010 v 14.07 hodin.

[3] Usnesení insolvenčního soudu ze dne 8. listopadu 2010 bylo zveřejněno v insolvenčním rejstříku dne 24. ledna 2011 v 14.08 hodin.

[4] Usnesením ze dne 20. dubna 2011, č. j. KSCB 27 INS 9776/2010-A-39, doplnil insolvenční soud své usnesení ze dne 8. listopadu 2010 o bod IV. výroku, jímž určil, že druhý insolvenční navrhovatel (oprávněný) ani dlužník (povinný) nemají právo na náhradu nákladů insolvenčního řízení.

[5] O odvolání společnosti E proti usnesení insolvenčního soudu ze dne 8. listopadu 2010, ve znění doplňujícího usnesení téhož soudu ze dne 20. dubna 2011, rozhodl Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 12. prosince 2011, č. j. KSCB 27 INS 9776/2010, 2 VSPH 939/2011-A-44 (zveřejněným v insolvenčním rejstříku 13. prosince 2011 v 11.27 hodin), tak, že napadené usnesení insolvenčního soudu zrušil ve výrocih o zamítnutí insolvenčního návrhu, o zamítnutí návrhu na ustanovení předběžného správce a o nákladech insolvenčního řízení (tedy v bodech I., II. a IV. výroku) a věc potud vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

[6] Usnesením ze dne 25. června 2012, č. j. KSCB 27 INS 9776/2010-A-64 (zveřejněným v insolvenčním rejstříku dne 25. září 2012 v 12.35 hodin), insolvenční soud:

- Zamítl [vůči insolvenčním navrhovatelům, jimiž v té době byli společnost E a J. Č. (dále jen „J. Č.“)], „návrh na zjištění úpadku“ dlužníka (povinného) a „prohlášení konkursu na jeho majetek“ (bod I. výroku).

- Zamítl návrh na ustanovení předběžného správce (bod II. výroku).

- Uložil oběma insolvenčním navrhovatelům zaplatit dlužníku (povinnému) společně a nerozdílně na náhradě nákladů (insolvenčního) řízení částku 20.230 Kč, včetně daně z přidané hodnoty, a to do 3 dnů od právní moci rozhodnutí k rukám zástupce dlužníka (bod III. výroku).

[7] Proti všem výrokům usnesení insolvenčního soudu ze dne 25. června 2012 podali (včasná) odvolání oba insolvenční navrhovatelé (společnost E a J. Č.) a ke dni vydání dovoláním napadeného usnesení (k 28. únoru 2013) o těchto odvoláních nebylo rozhodnuto.

Na takto ustaveném základě lze k jednotlivým (dovoláním otevřeným) právním otázkám přijmout následující závěry:

I. K možnosti zastavení exekuce poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného (dlužníka).

Úvodem Nejvyšší soud poznamenává, že odpověď na tuto otázku (kterou dovolatel sám Nejvyššímu soudu nepoložil), je i v situaci, kdy samotný výrok exekučního soudu o zastavení exekuce není předmětem dovolacího přezkumu, nezbytná pro posouzení, v jakém rozsahu má být soudnímu exekutorovi přiznána odměna v dané exekuční věci [kdyby totiž zastavení exekuce bránilo účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného (dlužníka), pak by stejná překážka platila pro vydání akcesorického výroku o nákladech exekuce].

Podle ustanovení § 109 insolvenčního zákona se pojí se zahájením insolvenčního řízení mimo jiné i ten účinek, že výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit, nelze jej však provést (odstavec 1 písm. c/). Účinky zahájení insolvenčního řízení nastávají okamžikem zveřejnění vyhlášky, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, v insolvenčním rejstříku (odstavec 4). Nestanoví-li zákon u některého ze způsobů řešení úpadku jinak, trvají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení do skončení insolvenčního řízení, a jde-li o reorganizaci, do schválení reorganizačního plánu (odstavec 5).

V této podobě, pro věc rozhodné (tj. naposledy ve znění zákona č. [227/2009 Sb.](#)), platilo citované ustanovení insolvenčního zákona v době, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného (dlužníka) [26. srpna 2010].

Budiž dále řečeno, že do vydání napadeného rozhodnutí nedoznalo změny ustanovení § 109 odst. 4 insolvenčního zákona; ustanovení § 109 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona bylo v mezidobí změněno (s účinností od 1. ledna 2013, po novele provedené zákonem č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony) do následující podoby: „výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit nebo zahájit, nelze jej však provést; k úkonům a rozhodnutím, které tomu odporují, se nepřihlíží.“ Tato změna však neměla (nemá) vliv na právní posouzení dané věci, když exekuce na majetek povinného byla „nařízena“ (o „zahájení exekuce“ ve smyslu pozdější změny nešlo) a závěr, že k úkonům a rozhodnutím, které odporují zákazu plynoucímu z § 109 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2012, „se nepřihlíží“, byl pro rozhodné období dán (bylo lze jej dovodit) i bez jeho výslovného zakotvení v části věty za středníkem označeného ustanovení (srov. shodně např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. prosince 2015, sen. zn. 29 ICdo 5/2014).

Podle ustanovení § 46 odst. 6 exekučního řádu, je-li exekuční řízení podle zvláštního právního předpisu přerušeno nebo zvláštní právní předpis stanoví, že exekuci nelze provést, exekutor nečiní žádné úkony směřující k provedení exekuce, pokud zákon nestanoví jinak. Insolvenčnímu správci exekutor vydá výtěžek exekuce bezodkladně po právní moci usnesení, kterým rozhodne po odpočtu nákladů exekuce o vydání výtěžku insolvenčnímu správci.

Dle § 52 odst. 1 exekučního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

Z ustanovení § 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř. se podává, že výkon rozhodnutí bude zastaven i tehdy, jestliže po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden; bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku.

V této podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení exekučního řádu a občanského soudního řádu v době, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného (dlužníka) [26. srpna 2010] a do vydání napadeného rozhodnutí došlo jen k té změně, že ustanovení § 46 odst. 6 exekučního řádu se s účinností od 1. ledna 2013 posunulo ve struktuře uvedeného ustanovení do odstavce 7.

O zastavení exekuce nařízené (v rozhodném období) a prováděné podle exekučního řádu rozhoduje soud, a to zásadně z důvodů, které občanský soudní řád považuje za důvod pro zastavení výkonu rozhodnutí (srov. § 52 odst. 1 exekučního řádu).

V posouzení, zda zastavení exekuce (v daném případě podle § 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř.) je po dobu trvání účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného „prováděním exekuce“, které zakazuje ustanovení § 109 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona, se rozhodovací praxe tříčlenných senátů Nejvyššího soudu rozchází. Výše citované zrušující usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. května 2012 zjevně vycházelo (bez podrobnější argumentace) z toho, že účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného nebrání zastavení exekuce vedené na majetek povinného. Oproti tomu v závěru usnesení ze dne 26. února 2015, sp. zn. 21 Cdo 1428/2014, uveřejněného pod číslem 68/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 68/2015“), Nejvyšší soud (rovněž bez podrobnější argumentace) poznamenal, že u (prvního) povinného bylo zahájeno insolvenční řízení a protože podle ustanovení § 109 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona exekuci na majetek (prvního) povinného nelze provést, brání účinky zahájení insolvenčního řízení rovněž tomu, aby vůči (prvnímu) povinnému bylo rozhodováno o zastavení exekuce. V daných souvislostech rovněž dlužno připomenout, že závěr, že exekuční soud je oprávněn

rozhodnout o návrhu dlužníka - povinného na zastavení exekuce i poté, co nastanou účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení (na majetek povinného), je obsažen také v právní větě usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. prosince 2011, sp. zn. 40 Co 881/2011, uveřejněného pod číslem 30/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 30/2013“), a je odůvodněn tím, že vydání usnesení o zamítnutí návrhu na zastavení exekuce, ani rozhodnutí o odvolání proti takovému usnesení není provedením exekuce, neboť se nedotýká nakládání s případným výtěžkem.

V pozitivním slova smyslu lze podle (již ustálené) judikatury Nejvyššího soudu označit jako úkon, jímž se „provádí“ výkon rozhodnutí nebo exekuce, každý úkon, jímž má být výkon rozhodnutí nebo exekuce bezprostředně realizován [srov. např. bod XXVI. stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. června 1998, Cpjn 19/98, uveřejněného pod číslem 52/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 52/1998“), str. 194 (370)].

Ve shodě s tím pak Nejvyšší soud označil za úkon, jímž se provádí výkon rozhodnutí nebo exekuce, pokyn k odepsání peněžních prostředků z účtu povinného (při výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u banky) [R 52/1998 (bod XXVI.), str. 194 (370)], udělení příklepu (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. dubna 2004, sp. zn. 20 Cdo 2372/2003), projednávání poddlužnické žaloby podle § 315 o. s. ř. (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. prosince 2005, sp. zn. 29 Odo 921/2003, uveřejněný pod číslem 55/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), nebo pokyn soudu k tomu, aby usnesení o udělení příklepu bylo doručeno zákonem stanoveným osobám (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2006, sp. zn. 29 Odo 332/2004, uveřejněný pod číslem 54/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), soupis věcí povinného v rámci exekuce prodejem movitých věcí (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. srpna 2012, sp. zn. 20 Cdo 1980/2011), vydání exekučního příkazu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2010, sp. zn. 25 Cdo 4802/2008, uveřejněný pod číslem 69/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), a vydání rozhodnutí, jímž soudní exekutor určuje náklady exekuce pro účely jejich vymožení některým ze způsobů určených v exekučním příkazu k provedení exekuce ukládající zaplacení peněžité částky (příkaz k úhradě nákladů exekuce) [rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. prosince 2015, sen. zn. 29 ICdo 5/2014].

Pro poměry dané věci je přitom bez významu, že s výjimkou posledního rozhodnutí šlo o závěry přijaté při výkladu konkursní úpravy podle zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání (srov. jeho § 14 odst. 1 písm. e/), když pojmy „nařídít výkon rozhodnutí“, „nařídít exekuci“, „provést výkon rozhodnutí“ nebo „provést exekuci“ mají samostatný význam bez zřetele k tomu, zda jsou vykládány ve vazbě na konkursní úpravu nebo úpravu insolvenční.

V negativním smyslu slova pak lze obecně říci, že úkonem, jímž se provádí výkon rozhodnutí nebo exekuce, není úkon učiněný (jen) k zajištění dlužníkovy majetku pro účely jeho postižení takovým výkonem rozhodnutí nebo exekucí. Tato definice je s účinností od 1. ledna 2014 obsažena v insolvenčním zákoně (srov. jeho § 109 odst. 2 větu první insolvenčního zákona), pro rozhodné období (a to až do 31. prosince 2013) však bylo možné dospět ke stejnému závěru i výkladem.

Nejvyšší soud pak nemá pochyb o tom, že úkonem, jímž se „provádí“ výkon rozhodnutí nebo exekuce, není vydání usnesení o zastavení řízení o výkon rozhodnutí (vykonávacího řízení) ani usnesení o zastavení exekučního řízení (jež lze vydat jen do doby, než usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nebo usnesení o nařízení exekuce nabude právní moci. Potud jde zjevně o úkony, jež zpravidla (ne však vždy) předcházejí vlastnímu nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce a směřují tak k tomu, aby výkon rozhodnutí nebo exekuce nebyly provedeny vůbec. Řečené platí bez zřetele k tomu, že taková usnesení mohou obsahovat (zpravidla obsahují) i akcesorické výroky o nákladech řízení o výkon rozhodnutí (vykonávacího řízení) nebo o nákladech exekučního řízení.

Otázkou však zůstává, zda v té fázi řízení o výkon rozhodnutí (vykonávacího řízení) nebo exekučního řízení, v níž přichází v úvahu jen „zastavení výkonu rozhodnutí“ nebo „zastavení exekuce“ (poté, co usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nebo usnesení o nařízení exekuce nabude právní moci) lze stejný závěr (že nejde o úkon, jímž se „provádí“ výkon rozhodnutí nebo exekuce) přijmout ohledně „usnesení o zastavení výkonu rozhodnutí“ nebo ohledně „usnesení o zastavení exekuce“. K rozdílu mezi „zastavením řízení o výkon rozhodnutí“ nebo „zastavením exekučního řízení“ na straně jedné a „zastavením výkonu rozhodnutí“ nebo „zastavením exekuce“ na straně druhé srov. i Drápal, L., Bureš, J. a kol.: Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář. 1. vydání. Praha, C. H. Beck, 2009 (dále jen „Komentář“), str. 2238.

Zastavením výkonu rozhodnutí nebo zastavením exekuce končí řízení o výkon rozhodnutí (vykonávací řízení) nebo exekuční řízení. Pro zastavení výkonu rozhodnutí nebo pro zastavení exekuce je typické, že ukončuje výkon rozhodnutí nebo provedení exekuce dříve, než vymáhaná povinnost byla stanoveným způsobem skutečně nuceně vymožena a z jiných důvodů než proto, že by splnění vymáhané povinnosti bylo dosaženo úkony učiněnými při provedení výkonu rozhodnutí nebo při provedení exekuce (srov. opět i Komentář, str. 2237). Vydání usnesení o „zastavení“ výkonu rozhodnutí nebo vydání usnesení o „zastavení“ exekuce tedy též není úkonem, jímž se exekuce „provádí“ (směřuje naopak k ukončení tohoto „provádění“). Řečené opět platí bez zřetele k tomu, že taková usnesení obsahují (v souladu s ustanoveními § 52 odst. 1 a § 89 exekučního řádu a ve spojení s ustanovením § 271 o. s. ř.) i akcesorické výroky o nákladech řízení o výkon rozhodnutí (vykonávacího řízení) nebo o nákladech exekučního řízení (nákladech exekuce).

Ponechají-li se stranou situace, kdy se účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného neprosazují v insolvenčním řízení ve vztahu k určitým pohledávkám nebo určitému (jinak insolvenčním řízením obecně postižitelnému) majetku vůbec [srov. úpravu předběžných opatření v § 82 odst. 2 písm. b/ insolvenčního zákona (ve znění účinném v době vydání napadeného rozhodnutí) nebo (v závislosti na zvoleném způsobu řešení úpadku dlužníka (povinného) při reorganizaci § 109 odst. 5 insolvenčního zákona ve spojení s § 360 insolvenčního zákona (ve znění účinném v době vydání napadeného rozhodnutí) a při oddlužení § 109 odst. 5 insolvenčního zákona ve spojení § 409 a § 411 odst. 1 insolvenčního zákona (ve znění účinném v době vydání napadeného rozhodnutí), respektive (při vymáhání pohledávek za majetkovou podstatou) § 203 odst. 5 insolvenčního zákona (ve znění účinném v době vydání napadeného rozhodnutí)], předjímá insolvenční zákon možnost zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce též coby důsledek zpeněžení majetkové podstaty.

Ustanovení § 285 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona (ve znění účinném v době vydání napadeného rozhodnutí) totiž určuje, že zpeněžením majetkové podstaty zanikají v rozsahu, v němž se týkají zpeněženého majetku, účinky nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce, účinky doručení vyznamení o zahájení exekuce a účinky vydaných exekučních příkazů [a další provádění výkonu rozhodnutí nebo exekuce v rozsahu zpeněženého majetku tak pozbývá opory i codo účinků dosud přijatých rozhodnutí soudu výkonu rozhodnutí (exekučního soudu) nebo soudního exekutora].

Velký senát Nejvyššího soudu tedy dospívá k závěru, že i poté, co nastanou účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného (dlužníka) je exekuční soud oprávněn zastavit exekuci vedenou na majetek povinného (dlužníka) a akcesorickým výrokiem rozhodnout o nákladech exekuce; vydání usnesení o „zastavení“ exekuce není úkonem, jímž se exekuce „provádí“ (ve smyslu ustanovení § 109 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona). Pro zastavení výkonu rozhodnutí to platí obdobně. Zbývá dodat, že je-li exekuční soud za trvání účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného oprávněn zastavit exekuci vedenou na majetek povinného (dlužníka), náleží mu i právo návrh na zastavení exekuce zamítnout, dospěje-li k závěru, že důvody pro zastavení exekuce dány nejsou.

Podle ustanovení § 146 odst. 1 insolvenčního zákona (ve znění, jež od zahájení insolvenčního řízení na majetek povinného nedoznalo změn) účinností rozhodnutí podle § 142 zanikají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení a dosud vydaná předběžná opatření. Odůvodňují-li to okolnosti případu, může insolvenční soud určit, že účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení a dosud vydaná předběžná opatření zaniknou až právní mocí rozhodnutí.

Rozhodnutím „podle § 142“ insolvenčního zákona se přitom rozumí též rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu [srov. § 142 písm. c/ insolvenčního zákona (ve znění účinném v době vydání napadeného rozhodnutí)].

K úpravě obsažené v § 146 odst. 1 insolvenčního zákona pak Nejvyšší soud uzavřel v usnesení ze dne 25. listopadu 2015, sp. zn. 29 Cdo 311/2015, že neurčí-li insolvenční soud jinak v usnesení, jímž zamítá insolvenční návrh, zanikají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení nejpozději okamžikem zveřejnění tohoto usnesení v insolvenčním rejstříku. Tamtéž dodal, že usnesení, jímž odvolací soud zrušil usnesení o zamítnutí insolvenčního návrhu a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení, se stává účinným nejpozději okamžikem zveřejnění tohoto usnesení v insolvenčním rejstříku (jenž je vždy též okamžikem právní moci takového usnesení); tímto okamžikem se opět obnovují (ex nunc) účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení. Na právní jednání a úřední postupy nebo rozhodnutí, k nimž došlo v době od účinnosti rozhodnutí, jímž insolvenční soud odkladil účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, do účinnosti rozhodnutí, jímž odvolací soud toto usnesení insolvenčního soudu zrušil, se nevztahuje omezení plynoucí z účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení obnovených až účinností zrušujícího usnesení insolvenčního soudu.

Pro poměry projednávané věci pak z úpravy obsažené v § 146 odst. 1 insolvenčního zákona plyne (ve vazbě na skutkový stav věci), že:

[1] Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného trvaly:

- v době od 14.07 hodin dne 26. srpna 2010 do 14.08 hodin dne 24. ledna 2011 a
- v době od 11.27 hodin dne 13. prosince 2011 do 12.35 hodin dne 25. září 2012.

[2] Zákaz dalšího provádění exekuce na majetek povinného (dlužníka) tak neplatil (poměřováno exekučními rozhodnutími) v době, kdy exekuční soud zamítl návrh povinného na zastavení exekuce na jeho majetek (16. března 2011) ani v době, kdy odvolací soud toto usnesení potvrdil (31. května 2011) a (opět) neplatil v době, kdy exekuční soud zastavil exekuci na majetek povinného (18. října 2012) ani (opět) v době, kdy odvolací soud toto usnesení potvrdil (28. února 2013). Jediným exekučním rozhodnutím (týkajícím se zastavení exekuce) vydaným za trvání (obnovených) účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného bylo zrušující usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. května 2012.

II. K odměně soudního exekutora.

Podle ustanovení § 89 exekučního řádu [ve znění účinném jak v době vydání usnesení o zastavení exekuce (18. října 2012), tak v době vydání napadeného rozhodnutí (28. února 2013), pro věc rozhodném], dojde-li k zastavení exekuce, hradí náklady exekuce a náklady účastníků ten, který zastavení zavínil. V případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného hradí paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi oprávněný. Pro případ zastavení exekuce pro nemajetnost povinného si může oprávněný s exekutorem předem sjednat výši účelně vynaložených výdajů.

Pro určení výše odměny soudního exekutora je pak rozhodný výklad vyhlášky č. 330/2001, ve znění účinném do 31. prosince 2012, tj. naposledy ve znění vyhlášky č. [63/2012](#) Sb. (pro věc rozhodném se zřetelem k době zastavení exekuce).

Podle ustanovení § 5 odst. 1 vyhlášky č. [330/2001](#) Sb., nestanoví-li se dále jinak, je základem pro určení odměny za provedení exekuce ukládající zaplacení peněžité částky výše exekutorem vymoženého plnění.

Dle ustanovení § 6 vyhlášky č. [330/2001](#) Sb. odměna za provedení exekuce ukládající zaplacení peněžité částky činí

do 3.000.000 Kč základu 15 %,
z přebývajících částky až do 40.000.000 Kč základu 10 %,
z přebývajících částky až do 50 000.000 Kč základu 5 %,
z přebývajících částky až do 250.000.000 Kč základu 1 % (odstavec 1).

Částka nad 250.000.000 Kč se do základu nezapočítává (odstavec 2). Odměna podle odstavce 1 činí nejméně 3.000 Kč (odstavec 3).

Ustanovení § 11 vyhlášky č. [330/2001](#) Sb. dále určuje, že splní-li povinný ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti vymáhaný nárok a uhradí zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného (§ 46 odst. 5 zákona), náleží exekutorovi odměna a/ ve výši 50 % odměny podle § 6, jde-li o exekuci ukládající zaplacení peněžité částky, b/ ve výši 30 % odměny podle § 7 až 10, jde-li o exekuci ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky (odstavec 1). Zanikne-li pověření exekutora k provedení exekuce rozhodnutím soudu o vyloučení exekutora nebo o zastavení exekuce anebo o pověření jiného exekutora provedením exekuce (§ 51 písm. a/, b/ a d/ zákona), činí odměna exekutora, jehož pověření zaniklo, 3.000 Kč, nestanoví-li se dále jinak (odstavec 2).

V daném případě není sporu o tom, že několik měsíců poté, co povinnému bylo doručeno usnesení o nařízení exekuce, za něj uhradila vymáhanou pohledávku (včetně příslušenství, nákladů exekuce a nákladů oprávněného) za trvání exekuce třetí osoba (společnost C) na základě jejich dohody ve smyslu § 534 obč. zák. (ve znění účinném do 31. prosince 2013). Takové jednání třetí osoby (jednání podle dohody s povinným) je jednáním, které je nutno přičíst povinnému stejně, jako kdyby vymáhanou pohledávku (včetně příslušenství, nákladů exekuce a nákladů oprávněného) uhradil (poukázáním příslušné částky na účet soudního exekutora) sám povinný.

K otázce, jaký právní význam má dobrovolné plnění povinného (třetí osoby podle dohody s povinným) na vymáhanou pohledávku (včetně příslušenství, nákladů exekuce a nákladů oprávněného) se Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi již vyjádřil, přičemž dospěl k závěru, že v exekučním řízení prováděném podle exekučního řádu představuje platba povinného, spočívající v zaplacení jistiny, jejího příslušenství, nákladů oprávněného a nákladů exekuce, poukázaná na účet soudního exekutora po doručení usnesení o nařízení exekuce, tedy v rámci exekuce, vymožené plnění, a není proto důvodem k zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř. (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. prosince 2012, sp. zn. 20 Cdo 3907/2011, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2013, sp. zn. 20 Cdo 3314/2011, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2013, sp. zn. 20 Cdo 2071/2012, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. června 2013, sp. zn. 20 Cdo 2859/2012, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. září 2013, sp. zn. 20 Cdo 2154/2013, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. února 2014, sp. zn. 30 Cdo 3542/2012, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. dubna 2014, sp. zn. 21 Cdo 855/2014). Řízení o návrhu na zastavení exekuce má být proto zastaveno, jelikož exekuce již zanikla provedením (srov. opět usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 3907/2011, 20 Cdo 3314/2011, 20 Cdo 2071/2012 a 20 Cdo 2859/2012).

V usneseních sp. zn. 20 Cdo 2071/2012 a 20 Cdo 2859/2012 pak Nejvyšší soud dodal, že právní názor uvedený v bodu 34. nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 1. března 2007, sp. zn. Pl. ÚS 8/06 (uverejněného pod číslem 39/2007 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu), podle kterého

„Ústavní soud považuje za vhodné, aby obecné soudy v řízení o výkon rozhodnutí důsledně postupovaly podle § 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř. a řízení zastavovaly i tehdy, zanikne-li vymáhaná pohledávka splněním v průběhu exekučního řízení“, se týká právní úpravy exekučního řádu ve znění před novelou provedenou zákonem č. [286/2009](#) Sb. (vztahuje se tedy jen na exekuční řízení, pro něž platil exekuční řád ve znění účinném do 31. října 2009).

Dovolatel důvodně namítá, že právní posouzení věci odvolacím soudem je nesprávné již proto, že se nesprávně opírá o nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3726/11, jenž se zabývá povahou platby povinného (spočívající v zaplacení jistiny, jejího příslušenství, nákladů oprávněného a nákladů exekuce), poukazané na účet soudního exekutora „před“ doručením usnesení o nařízení exekuce a nikoli „po“ doručení usnesení o nařízení exekuce.

Obecně pak platí, že soudní exekutor není osobou oprávněnou k podání odvolání proti usnesení, jímž exekuční soud k návrhu povinného zastavil exekuci dle § 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř. [tedy proto, že po vydání rozhodnutí (exekučního titulu) zaniklo právo jím přiznané]. Nemůže-li soudní exekutor zpochybnit správnost usnesení o zastavení exekuce, pak jej nelze zbavit práva namítat (opravnými prostředky proti akcesorickému výroku o nákladech exekuce), že bez zřetele k pravomocnému výroku usnesení exekučního soudu o zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř. došlo ještě předtím (před vydáním usnesení o zastavení exekuce) k zániku exekuce jejím „provedením“ [§ 47 odst. 5 exekučního řádu ve znění účinném v době, kdy společnost C poukázala příslušnou částku na účet soudního exekutora (tj. ve znění účinném do 31. prosince 2010)].

Pro poměry dané věci je přitom zjevné, že byť pravomocný a odvolacímu a dovolacímu přezkumu nepodléhající výrok o zastavení exekuce vydal exekuční soud na podkladě závěru, jenž je (co do posouzení předpokladů pro zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř.) ve zjevném rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu citovanou výše.

Dovolání je tedy opodstatněné, když posouzení, zda exekuce zanikla (provedením) ještě před vydáním usnesení o zastavení exekuce, má vzhledem k úpravě obsažené v ustanoveních § 5 odst. 1, § 6 a § 11 vyhlášky č. [330/2001](#) Sb. přímý vliv na posouzení, zda základem pro určení odměny má být výše plnění, které soudnímu exekutorovi poukázala na účet (po dohodě s povinným) třetí osoba (společnost C) nebo zda odměna má být stanovena jen na základě skutečnosti, že pověření soudního exekutora zaniklo zastavením exekuce.

V souvislosti s tímto závěrem se pak velkému senátu otevírá k posouzení otázka, kterou měl tříčlenný senát č. 21 za určující pro předložení věci velkému senátu, totiž otázka, zda závěr, že exekuce zanikla provedením (§ 47 odst. 5 exekučního řádu, v rozhodném znění) na základě platby provedené třetí osobou (společností C) podle dohody s povinným, lze přijmout již k datu, kdy peněžité plnění poukazané třetí osobou (společností C) bylo připsáno na účet soudního exekutora (9. září 2010). Představuje-li taková platba podle výše označené ustálené judikatury Nejvyššího soudu „vymozžené plnění“ (tedy „provedení exekuce“), pak jde ovšem o úkon, který je v době, kdy trvají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného, nepřípustným „prováděním exekuce“ (úkonem porušujícím zákaz formulovaný v § 109 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona).

Jak rovněž popsáno shora, v dané věci trvaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného (poprvé) v době od 14.07 hodin dne 26. srpna 2010 do 14.08 hodin dne 24. ledna 2011. V době do 24. ledna 2011 tedy exekuce nemohla zaniknout provedením na základě platby poukazané (podle dohody s povinným) třetí osobou (společností C) na účet soudního exekutora v září 2010 (v době, kdy platil zákaz plynoucí z § 109 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona). Ohledně takového plnění platil postup předepsaný ustanovením § 46 odst. 6 exekučního řádu, v rozhodném znění [soudní exekutor by toto plnění musel předat insolvenčnímu správci dlužníka (povinného),

jakmile by byl ustanoven do funkce insolvenčním soudem]. Účinky „provedení exekuce“ („vymožení plnění“) bylo předmětné platbě možné přiznat poprvé až dne 24. ledna 2011 v 14.08 hodin.

Jinak (obecně) řečeno, částku, kterou poukáže třetí osoba podle dohody s povinným soudnímu exekutorovi na uspokojení vymáhané pohledávky (včetně příslušenství, nákladů exekuce a nákladů oprávněného) v době, kdy trvají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného, lze považovat za „vymožené plnění“, jež přivedlo zánik exekuce jejím „provedením“, nejdříve od okamžiku, kdy tyto účinky zaniknou.

V souvislosti s poukazem dovolatele na úkony, které v exekučním řízení činil jako úkony směřující k bezprostřednímu provedení exekuce, odvolací soud vezme v potaz, že činil-li soudní exekutor takové úkony v době od 14.07 hodin dne 26. srpna 2010 do 14.08 hodin dne 24. ledna 2011 a v době od 11.27 hodin dne 13. prosince 2011 do 12.35 hodin dne 25. září 2012, kdy trvaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek povinného, šlo o protiprávní činnost soudního exekutora (o činnost porušující zákaz plynoucí z § 109 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona), od které se žádné úvahy o odměně soudního exekutora nemohou odvíjet (což platí i o nákladech, jež soudní exekutor s takovou činností měl). To platí zejména o příkazech k úhradě nákladů exekuce ze dne 3. září 2010 a ze dne 27. října 2010, jež soudní exekutor v uvedené době vydat nesměl (srov. opět rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. prosince 2015, sen. zn. 29 ICdo 5/2014).

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), zrušil usnesení odvolacího soudu v napadeném výroku o nákladech exekuce, jakož i v závislém výroku o nákladech odvolacího řízení a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Omezení vlastnického práva veřejným prostranstvím a bezdůvodné obohacení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Opomenuté vyjádření účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Služební poměr](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)